

17612

Cas de Stoppelaar

In gigantische holle ruimtes, verlaten zalen met marmeren vloeren, slijten tientallen Pakistani hun dagen met een vergeten soort dienstbaarheid: het in zijn oude glorie houden van een overblijfsel uit de koloniale tijd, de Sind Club.

on, de heer I. D. Hibble, en nadat Pakistanen lid mochten worden door mannen als Prince Yousouf Mirza en Khaled Ali Khan. Na 1979, het jaar van het totale verbod op alcohol, zijn de bekers niet meer uitgereikt. Het speelt niet lekker, onder de vleugelen van Seven-up en Cola.

Sind Club, Karachi

MASOCHISTISCHE MELANCHOLIE VAN EEN HERENCLUB IN PAKISTAN

THOSE WERE THE DAYS

ZIJN ROEM was tot in Nederland doorgedrongen. Hij zou met zilver bewerkte hoorns hebben en zijn hoofd reed op wielen. Het klopt. Ik sta, na een lange reis naar de Sind Club in Pakistan, voor de glazen vitrine waarin zijn kop staat opgebaard.

Het Marco Polo Schaap (Ovis ammon polii Blyth) werd in 1880 in Hunza geschoten en tot snuifdoos omgebouwd. Het was een zeldzame vangst, want ook in de vorige eeuw was het schaap al schaars in de bergen van de Karakorum.

Aan de wand van de Men's Bar hangen plakaten van legeronderdelen, hockeyteams en cricketgezelschappen. Daarboven prijken talloze gewichten. In een hoek staat een reusachtige leren fauteuil op een weegschaal, waarin de kampioenschappen zwaar-gewicht gestreden werden.

Mijn kamer is ruim van afmeting. Ik pas hem af, op sokken, om te wennen aan mijn omgeving, als een dier in een nieuwe kooi. Achttien meter lang, en zes meter breed — those were the days!

Museumstuk

De vloer is van glimmend marmer, gepoetst door vele vingers die hier hun dagen slijten in gezelschap van lange, kwastvormige bezems aan touwen. Ze verplaatsen al wapperend het stof van vloeren naar tafels en weer terug. Links is de reusachtige biljarttafel, een volstrekt ongeschonden museumstuk van een hoog Victoriaans gehalte.

De aftakeling is overal voelbaar: de enigszins versleten expatriates die zuchtend schelden op het nieuwe bewind, maar ook niet meer naar Europa terugdurven; de driehonderd man personeel van de Club (voor achthonderd leden), die niet veel te doen hebben en 's middags de keu zelf ter hand nemen of slaperig bij het zwembad zitten; de wolken stof die uit het pluise der sofa's opstijgen, de gaatjes in het tafelkleed, de ruime zalen zonder leven, de bibliotheek waar een volledige eerste druk van Richard Burtons vertaling van de Thousand's nights and a night door de moten wordt opgegeten, de stilte en het lege terras in de ondergaande zon, die rood kleurt boven de Arabische zee.

Vrijgezellenkamer

De twee zware koffers, die ik gemeend heb mee te moeten nemen worden door Sultan naar de kamer geslept. Hij raakt net niet de grond, en hij moet zijn armen ver optrekken wil hij de trap op kunnen. Het kost hem zichtbaar moeite, maar ik heb een zak vol losse roepies dus geef ik hem een beetje daarvan.

De voorkamer bevat een aantal sofa's, wat stoelen en een groot bureau. Twee airconditioning-apparaten houden het koel. Ventilatoren zijn er ook, een stuk of drie aan het enorme plafond, maar ze staan stil. De zon gluiert door hoge, nauwe ramen naar binnen. Ginds liggen het zwembad, de squashbanen, de tennisvelden, het parkeerterrein, de gymnastiekzaal, het hoofgebouw met de restaurants en de appartementen voor de getrouwde bezoekers van de Club, die 250 vierkante meter per echtpaar beslaan, en geen achterdeur blijken te hebben.

En nu? Hier is het dus, het koloniale bastion. Te laat voor lunch besluit ik het terrein te verkennen, en dwaal wat rond over het

zes hectare grote terrein in het centrum van Karachi, door de rozentuin, langs de vijver, en babbel wat met tuinlieden. Een kapitale omgeving, die met de huidige grondprijzen in boomtown Karachi vele miljoenen gulden representeert.

De diner wordt buiten opgediend, op de veranda aan de voorzijde, onder Moorse bogen. Hij verdwijnt om de hoek naar de gedekte tafels, waar de groep oebers in witte jassen als een executiepeloton staat te wachten op hun volgende slachtoffer.

Dubbele gin

De zojuist gekozen president van de Sind Club is de heer J. F. C. Gallaher, C.B.E., D.S.O., D.F.C. Hij is oud-militair, dat is duidelijk, maar drijft thans een advocatenkantoor in Karachi, waar hij 'internationale zaken' behartigt.

Een snuifdoos op wieltjes

opstapje waar op wilde avonden in vroeger dagen (volgens het oudste lid, Mr. A. Nimmo O.B.E.) een speciale bediende stond aangetreden om Gevallen Leden weer overeind te tillen. Hij verdwijnt om de hoek naar de gedekte tafels, waar de groep oebers in witte jassen als een executiepeloton staat te wachten op hun volgende slachtoffer.

'Vroeger,' zeg Gallaher na een flinke slok, 'was het hier heel leuk. Ik zal u vertellen over de zaterdag. Om elf uur ging de bar open... u hebt hem gezien, nietwaar, met dat beest erin?' 'Het Schaap, bedoelt u?' 'Juist, die snuifdoos. Om elf uur was de ruimte al te klein. Dat ging door tot drie uur, en dan sloot de bar, maar bij het zwembad konden we doorgaan. Daar was vergunning voor de hele dag. Om vijf uur ging de bar weer open en ik kan u vertellen... Masood! Nog twee!'

... dat het er verschrikkelijk gezellig was. Ik werd lid in 1951, vier jaar na de partition. Toen was het nog een exclusieve white-men's club. Een jaar later werden ook Pakistani toegelaten, maar dat liep niet zo. Verdomd weinig kans om lid te worden, voor die knapen. Ik zelf heb dat veranderd in 1960, tijdens mijn eerste presidentschap. Ik heb gezegd: dit kan niet langer. Je kan, 13 jaar na de onafhankelijkheid van een land, er geen pale-face club meer op na houden.

Het blijkt dat het niet eenvoudig is om toe te treden tot de Club. Salaris, positie in de samenleving, familie, leeftijd en manieren spelen alle een gelijke rol. Het aanstaande lid moet worden voorgedragen en zich gedurende drie maanden lang iedere zaterdag komen presenteren bij de andere leden. Hij moet zich voordurend verstaan met de balloteer-commissie, die uit elf man bestaat en thans onder voorzitterschap functioneert van de Engelsman J. A. Nimmo, O.B.E. Na deze drie maanden wordt een

vergadering belegd op het voortbalkon, boven de veranda, waar het aspirant-lid voor de laatste maal aan de tand wordt gevoeld. Hem worden kritische vragen voorgelegd over hoe hij zich binnen de club denkt te gedragen, want zijn rol zal zijn, en dergelijke inhoudelijke aspecten van het lidmaatschap.

'Hoe vindt u dat?' vraag ik aan mijn ontbijtgezel, een Pakistaanse rechter in Karachi. 'Heel grappig,' zegt hij, 'en scheidt met een lepel een kwak marmelade op zijn bord die hij smakend opveegt en wegwerkt met aan stukken gescheurde toast. Hier ben ik, op het kruispunt van beschavingen — een Engels ontbijt wordt op Aziatische wijze verorberd.'

Leuke mannen

Er zijn meer Clubs in Karachi, zoals de Gymkhana Club, die meer op geld dan op overige kwaliteiten let. Hun zwembad is beter, en er wordt op hoog niveau gebridget. De Club is in betere doen dan de Sind Club, want het is ook veel duurder om daar lid te worden en te blijven (de Sind Club kost tweeduizend gulden entree en vijftienhonderd gulden per jaar).

Het was in het jaar 1905 dat Col. G. Bainbridge in het bad zat en uit de deuropening zijn kamerbeheerder om thee verzocht. Deze vertrok, maar keerde niet weerom. Dat betekende dat Bainbridge ten tweede male om thee vroeg, thans op luide toon uit het open raam. Weer niets. Tenslotte brulde hij zo hard vanaf zijn balkon in de richting van de keuken, dat een hele stoet bediendes zich losmaakte met bladen en koppen, maar op het ene dienblad hadden ze de melk vergeten en op het andere de suiker.

In 1899, ergens in september, betrad H. S. Brigg-Wither de bar, maar niet te voet. Hij bereed een kameel, en bestelde vanaf zijn rijdier een verving, die hem (terecht) werd gewijgerd omdat het op grond van de clubregels verboden was in gezelschap van dieren de bar bin-

nen te komen. Het was ook reden voor een klacht in het boek, in geestige bewoordingen gesteld, en we lachen nu vertederd om die leuke mannen uit die gezellige oude tijd. Mei 1980, bijna drie jaar geleden. De Franse Consul in Karachi was aanwezig voor de lunch. Een bediende, die al lang in dienst geweest moet zijn, zag ogenblikkelijk dat de consul verkeerd gekleed ging: hij droeg namelijk sandalen zonder hielband. Dat mag, volgens de regels van de Club (Bye-law XI (3), blz. 29) uitsluitend bij Pakistaanse kleding. Bij een westerse dracht horen tenminste sandalen met hielband.

Marmelade

De bediende oordeelde juist. Hij weigerde de Franse consul zijn lunch en verzocht hem zelfs op het voortbalkon plaats te nemen, waar de regels niet gelden. Dat was reden voor de consul zijn gram te spuien in een volgeschreven pagina in het klachtenboek.

'Het is heel keurig,' geeft hij toe, 'men wil zeer graag lid worden, maar we zijn heel streng, gelukkig.' De leden horen tot de hoogste kringen. Op de dag van mijn vertrek, bij het opruimen van de kamer, vind ik een brief: 'Mijn beste... (naam), ik ontving je brief over de laatste zending machinegeweren. Ik had eerder geen verdere informatie, vandaar mijn late antwoord. Mijn idee is dat we het ook moeten zoeken in groter wapentuig, want de tijdens zijn gunstig. Zia gaat binnenkort naar Washington!'

'Mijn jongere broer... (naam) woont tegenwoordig in Frankrijk en hij heeft voortreffelijke contacten in de Military hardware business, zowel in Pakistan als ook in Europa. Hij was tot voor kort minister in Pakistan en hij zal zich bezighouden met het vruchtbaarste contact dat je kunt hebben. Je kan hem vertrouwen, hij zal je binnenkort in Monaco belen.' Groeten... (naam).

'Het antwoord zit in dezelfde enveloppe, getekend door de aangesprokene, een Amerikaans eigenaar van een wapenfabriek. Er is een foto bijgesloten van zijn bedrijf, een uitgestrekt terrein ergens in het zuiden van de Verenigde Staten, vol gebouwen en omgeven met een enorm hek. Ik pak de brief in, en laat hem een aantal dagen later zien aan een vriend in Rawalpindi. Hij verschiet van kleur. 'Echt,' zegt hij, 'verbrand die brieven. Ik zou ze nooit de grens mee over nemen. Als je gepakt wordt...' Onder een gesmokkeld slokje houden we de lucifer er bij, doch niet nadat ik alles heb overgeschreven. De Sind Club is veranderd. Islam is in action.